

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.172 din 7 octombrie 2020

Către: COMISIEI ELECTORALE CENTRALE
A REPUBLICII MOLDOVA

CANCELARIEI DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

NOTĂ

*privind locul și rolul autorităților administrației publice locale
în cadrul procesului electoral*

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), în rezultatul adresării membrilor săi, își exprimă **ÎNGRIJORAREA** în legătură cu divergențele apărute și modul de soluționare, cu implicarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, în legătura cu deschiderea noilor secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria).

CALM SOLICITĂ de a lua în considerație faptul că în cazul respectiv este vorba de niște **ATRIBUȚII DELEGATE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE (APL) ÎN DOMENIUL ELECTORAL**. Respectiv autoritățile implicate trebuie să acționeze strict în sensul și limitele legii, precum și a principiilor, standardelor în domeniul APL privind atribuțiile delegate, cum ar fi:

1. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale (art. 4.5 din Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985). ***Doar un exemplu ar fi situația pandemică de pe loc, dar pot fi și alte circumstanțe (lipsa de infrastructură, specialiști, etc.).***

2. *Principiul corespunderii resurselor cu competențele*, care presupune corespunderea resurselor financiare și materiale alocate autorităților publice locale cu volumul și natura competențelor ce le sânt atribuite pentru a asigura îndeplinirea eficientă a

acestora (art. 3 lit. e) Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435-XVI din 28.12.2006). ***Apare întrebarea dacă au fost consultate APL respective în prealabil privind impactul măsurilor și resursele necesare, ținând cont de situația pandemică?***

3. *Principiul dialogului instituțional*, care presupune informarea și consultarea de către stat, în timp util, a autorităților publice locale, în procesul de planificare și de luare a deciziilor, *prin structurile lor asociative*, asupra oricăror chestiuni ce le privesc în mod direct ori sânt legate de procesul descentralizării administrative (art. 3 lit. g) Legea privind descentralizarea administrativă). Altfel spus, trebuia să existe ***previzibilitate pentru APL implicate***. Acest lucru rezultă și din prevederile art. 32 din Codul electoral (*notă*: în notificările oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat se face referință la acest articol, dar nu este luat în considerație per ansamblu):

„(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:

[...]

c) **la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinul precedent**, conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prelabile.

(4) **La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), prevederile art. 30 se aplică în modul corespunzător**. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria).”.

Constatăm că, cel puțin, dialogul instituțional și previzibilitatea pentru APL privind numărul de secții conform scrutinelor precedente a fost neglijat de Comisia Electorală Centrală, concomitent actul de bază nefiind adoptat în limitele legii.

4. Competențele care țin de autoritățile publice centrale *pot fi delegate* autorităților publice locale de nivelurile întâi și al doilea, *respectându-se criteriile de eficacitate și de raționalitate economică*. Delegarea de competențe poate viza toate autoritățile publice locale de nivelurile întâi și al doilea (delegare generală) *ori numai unele autorități publice locale*. *Delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora*. Delegarea de competențe poate fi nelimitată în timp sau determinată în timp. *Delegarea de competențe este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente*. (art. 6 din Legea privind descentralizarea administrativă). ***Respectiv trebuia să fie prevăzute toate resursele în noile condiții, reieșind din posibilitățile și impactul asupra populației (colectivității locale)***.

5. **Controlul administrativ se exercită numai potrivit procedurilor și în cazurile prevăzute de legislația în vigoare.** În cazul realizării competențelor delegate de către stat autorităților administrației publice locale **se exercită controlului administrativ de oportunitate de către autorități de nivel superior** (art. 62 din Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006). **Subiecți ai controlului de oportunitate sunt Guvernul, autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale, alte autorități administrative, care acționează în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv prin intermediul serviciilor lor desconcentrate, potrivit competențelor ce le revin în condițiile legii** (art. 63 din Legea privind administrația publică locală). **Prin urmare subiectul ai controlului actelor emise de APL întru exercitarea atribuțiilor delegate în domeniul electoral este Comisia Electorală Centrală. Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat este împuternicit de a exercita doar controlul de legalitate în cazul competențelor APL, altfel ar exista conflict sau suprapunere de competențe în domeniul controlului administrativ. Oficiul teritorial al Cancelariei de stat poate să se implice în aspecte de legalitate a actului adoptat, dar nici cum oportunitatea lui (cum ar fi numărul secțiilor de votare, etc.), adică să se implice în controlul din competența altor subiecte ale controlului, adică ce privesc relațiile cu autoritatea centrală specializată privind exercitarea unor atribuții delegate de natură electorală. La acest fapt indică și procedura controlului, adică procedura controlului de legalitate este diferită de procedura controlului de oportunitate** (a se vedea punctul expus mai jos).

6. Pentru ca autoritățile administrației publice locale să-și exercite atribuțiile delegate de stat, **subiecții controlului de oportunitate sunt în drept să modifice ori să abroge actul, în termen de 15 zile de la data primirii lui, pe motiv de oportunitate.** În caz de inacțiune a autorității administrației publice locale chiar și după avertismentul subiectului controlului de oportunitate, acesta poate să emită actul respectiv în locul autorității incapabile de a lua decizia. În toate cazurile subiectul controlului de oportunitate notifică decizia sa autorității administrației publice locale în termen de 5 zile de la data adoptării. În cazul în care consideră că decizia subiectului controlului de oportunitate este ilegală, **autoritatea administrației publice locale este în drept să atace decizia în instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data notificării**, încunoscându-se de îndată subiectul controlului de oportunitate care a emis decizia. Autoritatea administrației publice locale poate cere instanței de contencios administrativ suspendarea de urgență a deciziei subiectului controlului de oportunitate sau adoptarea unor alte măsuri provizorii dacă există pericolul unor pagube iminente. ... Instanța de contencios administrativ, în termen de 3 zile de la primirea sesizării, decide, după audierea părților vizate, asupra

suspendării actului și/sau asupra dispunerii unor alte măsuri provizorii solicitate. (art. 70 din Legea privind administrația publică locală).

7. Prin urmare, lucrurile urmau să fi fost derulate în mod invers. Având în vedere că suntem în prezența unor atribuții delegate, Comisia Electorală Centrală (CEC) urma să intervină în situația respectivă, notificând APL, iar APL avea dreptul de contesta actele CEC pentru a proteja interesele colectivității locale pe care le reprezintă.

Altfel, dacă totuși se va merge pe controlul de legalitate subiectul controlului (oficiul teritorial al CS) trebuie să aducă argumente juridice clare, fără implicarea privind oportunitate unor acțiuni (numărul secțiilor, etc.), și să țină cont de principiile și standardele APL în domeniul atribuțiilor delegate.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: V.Rusu, expert CALM
tel. 0795 88 165; 22 35 09